CRNA GORA
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I POŠTANSKU DJELATNOST

Broj: 0404 – 6578/1
Podgorica, 23.10.2026. godine

OTVORENI KONSULTATIVNI PROCES O NACRTIMA PODZAKONSKIH AKATA ZA USKLAĐIVANJE SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE U OBLASTI ROMINGA

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu: Agencija) pokreće otvoreni konsultativni proces u vezi sa pripremom podzakonskih akata kojima se u nacionalni regulatorni okvir transponuju pravne tekovine Evropske unije u oblasti rominga.

Konsultativnim procesom obuhvaćeni su nacrti sljedećih akata:

1. **Pravilnik o uslovima pružanja usluga regulisanog rominga;**
2. **Pravilnik o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu politike fer korišćenja, metodologiji za procjenu ispunjenosti uslova za primjenu maloprodajnih dodatnih naknada za roming i zahtjevu koji pružalac roming usluga podnosi za potrebe te procjene;**
3. **Odluka o određivanju jedinstvene maksimalne cijene završavanja govornih poziva u mobilnoj mreži i jedinstvene maksimalne cijene završavanja govornih poziva u fiksnoj mreži.**

PRAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE PODZAKONSKIH AKATA KOJI SE ODNOSE NA TRANSPONOVANJE EU ROAMING ACQUIS-a

Članom 128a stav 1 Zakona o elektronskim komunikacijama ("Službeni list CG", broj 100/24, 119/26), (u daljem tekstu: Zakon), propisano je da Agencija može operatorima javnih mobilnih elektronskih komunikacionih usluga propisati maksimalne cijene i druge uslove i pravila za pružanje usluge regulisanog rominga, na osnovu međunarodnih ugovora čiji je Crna Gora potpisnik, a u skladu sa propisima Evropske unije o romingu u javnim mobilnim elektronskim komunikacionim mrežama. Navedena odredba Zakona predstavlja pravni osnov za donošenje **Pravilnika o uslovima pružanja usluga regulisanog rominga** i **Pravilnika o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu politike fer korišćenja, metodologiji za procjenu ispunjenosti uslova za primjenu maloprodajnih dodatnih naknada za roming i zahtjevu koji pružalac roming usluga podnosi za potrebe te procjene**.

Članom 120 stav 1 Zakona propisano je da operatorima koji pružaju uslugu završavanja poziva u mobilnoj ili fiksnoj mreži Agencija određuje obavezu primjene maksimalnih cijena usluga završavanja

govornih poziva u tim mrežama, u skladu sa propisom Evropske komisije kojim su utvrđene jedinstvene maksimalne cijene završavanja poziva u mobilnim mrežama i jedinstvene maksimalne cijene završavanja poziva u fiksnim mrežama na nivou Evropske unije. Navedena odredba Zakona predstavlja pravni osnov za donošenje **Odluke o određivanju jedinstvene maksimalne cijene završavanja govornih poziva u mobilnoj mreži i jedinstvene maksimalne cijene završavanja govornih poziva u fiksnoj mreži.**

Agencija, shodno članu 206 stav 1 Zakona, sprovodi javne konsultacije u postupku pripreme akata koji mogu imati značajan uticaj na tržište elektronskih komunikacija i poštanskih usluga, odnosno na upravljanje ograničenim resursima.

Javne konsultacije povodom pripreme predmetnih propisa se sprovode u skladu sa Uputstvom o načinu vođenja javnih konsultacija u sektoru elektronskih komunikacija i poštanskih usluga, broj 0902-1956/1 od 09.04.2025. godine.

S obzirom da je preduslov za donošenje predmetnih podzakonskih akata potpisivanje odgovarajućeg međunarodnog ugovora, rok za usvajanje ovih akata ne može se prezicno definisati u trenutku pokretanja javnih konsultacija.

Javne konsultacije se pokreću već u ovoj fazi kako bi se operatori pravovremeno upoznali sa predloženim regulatornim rješenjima i obimom obaveza koje se očekuju u procesu pristupanja Crne Gore jedinstvenom tržištu rominga Evropske unije, kao i da bi svojim komentarima doprinijeli unaprjeđenju ovih akata koji će biti predmet dodatnog usklađivanja u toku bilateralnog pregovaračkog procesa sa Evropskom komisijom.

AKTIVNOSTI NA IZRADI NACRTA PODZAKONSKIH AKATA KOJI SE ODNOSE NA TRANSPONOVANJE *EU* ROAMING ACQUIS-a

Evropska komisija je državama Zapadnog Balkana dostavila tzv. EU roaming acquis kojim su precizirane odredbe relevantnih propisa Evropske unije (direktiva i uredbi), koje je potrebno transponovati u nacionalne pravne sisteme. Obaveza transponovanja se odnosi na određene odredbe sljedećih propisa:

- Direktive o elektronskom komunikacionom kodu (EECC) - *Directive (EU) 2018/1972 establishing the European Electronic Communications Code*;
- Uredbe o romingu u javnim mobilnim komunikacionim mrežama u okviru - *Regulation (EU) 2022/612 on roaming on public mobile communications networks within the Union*;
- Implementacione uredbe o primjeni politike fer korišćenja i metodologiji za ocjenu održivosti ukidanja maloprodajnih roming naknada - *Commission Implementing Regulation (EU) 2016/2286 laying down detailed rules on the application of fair use policy and on the methodology for assessing the sustainability of the abolition of retail roaming surcharges and on the application to be submitted by a roaming provider for the purposes of that assessment;*
- Delegirane uredbe kojom se utvrđuju jedinstvene maksimalne cijene terminacije poziva u fiksnim i mobilnim mrežama na nivou Unije - *Commission Delegated Regulation (EU) 2021/654 by*

setting a single maximum Union-wide mobile voice termination rate and a single maximum Union-wide fixed voice termination rate;

- Uredbe o BEREC-u - *Regulation (EU) 2018/1971 establishing the Body of European Regulators for Electronic Communications (BEREC) and the Agency for Support for BEREC (BEREC Office)*.

S obzirom da su odredbe Direktive o elektronskom komunikacionom kodu i Uredbe o BEREC-u već transponovane u Zakon o elektronskim komunikacijama, potrebno je izvršiti transponovanje relevantnih odredbi preostalih uredbi navedenih u EU roaming acquis-u. U državama članicama se uredbe Evropske komisije neposredno primjenjuju, bez potrebe za transponovanjem u nacionalna zakonodavstva. Međutim, kako Crna Gora nije članica EU, potrebno je izvršiti transpoziciju relevantnih odredbi predmetnih uredbi u domaće propise, zbog čega je priprema nacrta predmetnih akata u cjelosti bila usmjerena na njihovo potpuno usaglašavanje sa odredbama relevantnih EU uredbi.

OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA U NACRTIMA PODZAKONSKIH AKATA KOJI SE ODNOSE NA TRANSPONOVANJE EU ROAMING ACQUIS-a

1. Nacrt Pravilnika o uslovima pružanja usluga regulisanog rominga

- U poglavlju „Osnovne odredbe" (članovi 1-2) naveden je predmet pravilnika, njegova načela i ciljevi, kojima se obezbjeđuje da korisnici rominga ne plaćaju neopravdano visoke cijene usluga (pozivi, SMS, prenos podataka) u odnosu na domaće cijene. Takođe, utvrđeno je značenje izraza poput: domaće mreže, posjećene mreže, korisnika rominga, područja regulisanog rominga itd.
- U poglavlju „Veleprodajni pristup uslugama regulisanog rominga" (članovi 3-5) utvrđeni su uslovi pod kojima su operatori mobilnih mreža dužni da udovolje svakom opravdanom zahtjevu za veleprodajni pristup, osim kada to tehnički nije izvodljivo. Definisan je i obavezni sadržaj Standardne ponude koju su operatori dužni da objave, kao i postupak i uslovi pod kojima se ugovor o veleprodajnom pristupu može raskinuti usljed zloupotrebe ili permanentnog rominga.
- U poglavlju „Maloprodajne usluge regulisanog rominga" (članovi 6-10) propisano je da pružaoci roming usluga ne smiju naplaćivati dodatne naknade u odnosu na važeće domaće cijene, niti pružati usluge pod nepovoljnijim uslovima od onih koji se primjenjuju u matičnoj mreži. Propisana je mogućnost primjene politike fer korišćenja radi sprječavanja zloupotreba i prekomjernog korišćenja, kao i mehanizam za obezbjeđivanje održivosti koji u izuzetnim slučajevima, uz odobrenje Agencije, omogućava naplatu dodatnih naknada. Utvrđena su i pravila za obračun maloprodajnih dodatnih naknada i ponudu alternativnih tarifa.
- U poglavlju „Veleprodajne naknade za usluge regulisanog rominga" (članovi 11-14) precizirane su maksimalne prosječne naknade koje jedan operator može naplatiti drugom za regulisane odlazne pozive (0,019 EUR/min), regulisane SMS poruke (0,003 EUR/SMS-u) i regulisane usluge prenosa podataka (1,10 EUR/GB). Propisano je i da se za komunikaciju prema hitnim službama ne mogu obračunavati veleprodajne naknade.

- U poglavlju „Transparentnost" (članovi 15-18) utvrđena su pravila informisanja korisnika rominga. Propisana je obaveza pružalaca roming usluga da korisnicima, putem besplatnih automatskih poruka, dostavljaju personalizovane informacije o cijenama, limitima i politikama fer korišćenja po ulasku u područje regulisanog rominga. Detaljno su uređene obaveze u vezi sa praćenjem potrošnje usluga prenosa podataka i obaveštavanjem korisnika o dostizanju 80% finansijskog limita i njegovom prekoračenju, kao i obaveze transparentnosti u vezi sa pristupom hitnim službama i uslugama sa posebnom tarifom.
- U poglavlju „Nadzor nad sprovođenjem pravilnika i sankcije" (članovi 19-22) utvrđena su ovlašćenja Agencije u vezi sa praćenjem primjene pravilnika, zahtijevanjem podataka, nalaganjem otklanjanja nepravilnosti i preduzimanjem mjera u cilju zaštite korisnika. Uređen je i postupak obavezne notifikacije Evropskoj komisiji, kao i procedure za rješavanje sporova između operatora i između korisnika i operatora, kao i primjena kaznenih odredbi u slučaju kršenja odredbi pravilnika.
- U poglavlju „Prelazne i završne odredbe" (član 23) propisano je stupanje na snagu ovog pravilnika, datum početka primjene, kao i rok do kojeg će pravilnik važiti (30. juna 2032. godine).

2. **Nacrt Pravilnika o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu politike fer korišćenja, metodologiji za procjenu ispunjenosti uslova za primjenu maloprodajnih dodatnih naknada za roming i zahtjevu koji pružalac roming usluga podnosi za potrebe te procjene**

- U Poglavlju I „Opšte odredbe" (članovi 1-2) naveden je predmet pravilnika kojim se utvrđuju detaljna pravila za primjenu politike fer korišćenja usluga regulisanog rominga po domaćim cijenama. Pravilnikom se uređuju i zahtjevi za odobrenje dodatnih naknada, kao i metodologija za procjenu ispunjenosti uslova maloprodajnih dodatnih naknada. Utvrđeno je i značenje pojedinih izraza, kao što su: stabilne veze, otvoreni paket za uslugu prenosa podataka, prepaid tarifni plan, marža od mobilnih usluga itd.
- U Poglavlju II „Politika fer korišćenja" (članovi 3-5) utvrđen je osnovni princip prema kojem se regulisane maloprodajne usluge rominga pružaju po domaćim cijenama korisnicima koji imaju uobičajeno boravište ili stabilne veze u Crnoj Gori. Detaljno su propisana pravila fer korišćenja, obaveza pružanja dokaza o prebivalištu, kao i limiti potrošnje za otvorene pakete i prepaid tarife. Utvrđeni su objektivni indikatori za prepoznavanje rizika od zloupotrebe ili prekomjernog korišćenja, mjere transparentnosti koje obuhvataju upozoravanje korisnika prije naplate dodatnih naknada, kao i procedure za rješavanje prigovora.
- U Poglavlju III „Zahtjev i metodologija za procjenu ispunjenosti uslova za primjenu maloprodajnih dodatnih naknada za roming" (članovi 6-11) propisani su podaci, projekcije saobraćaja i finansijski izvještaji koje pružalac usluga podnosi Agenciji uz zahtjev za odobravanje primjene dodatne naknade. Utvrđena je metodologija za određivanje troškova specifičnih za roming, raspodjelu zajedničkih i opštih troškova i izračunavanje prihoda od pružanja regulisanih maloprodajnih usluga rominga. Pored toga, propisani su i koriterijumi za procjenu zahtjeva od strane Agencije (između ostalog, negativna maloprodajna neto marža za roming mora biti jednaka ili veća od 3% marže za mobilne usluge), kao i obaveze u vezi sa nadzorom.

- U Poglavlju IV „Završne odredbe“ (član12) propisano je da ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom listu Crne Gore.
- Prilogom I i Prilogom II su definisane formule za izračunavanje proporcionalnih promjena obima saobraćaja, pondera maloprodajnih mobilnih usluga, kao i odnosa obima saobraćaja i prihoda.

3. Nacrt Odluke o određivanju jedinstvene maksimalne cijene završavanja govornih poziva u mobilnoj mreži i jedinstvene maksimalne cijene završavanja govornih poziva u fiksnoj mreži

- U Članu 1 naveden je predmet odluke kojim se određuju jedinstvene maksimalne cijene usluga završavanja govornih poziva u mobilnim i fiksnim mrežama, kao i njena primjena na pružaoce ovih veleprodajnih usluga u Crnoj Gori.
- U Članu 2 utvrđeno je značenje izraza koji se koriste u odluci, uključujući: usluge završavanja poziva u mobilnoj i fiksnoj mreži, kao i definiciju broja iz Crne Gore u skladu sa Planom numeracije.
- U Članu 3 definisan je obuhvat primjene utvrđenih cijena na pozive koji potiču i završavaju na brojevima iz Crne Gore. Takođe, propisani su uslovi pod kojima se ove cijene primjenjuju na pozive koji potiču iz trećih zemalja, što podrazumijeva primjenu istih ili nižih cijena od strane pružaoca iz treće zemlje, ili postojanje regulacije zasnovane na ekvivalentnim načelima u toj zemlji.
- Članovima 4 i 5 propisane su maksimalne cijene usluga završavanja govornih poziva koje ne mogu biti više od 0,002 EUR/min za mobilne mreže i 0,0007 EUR/min za fiksne mreže (cijene su izražene bez PDV-a). Uz to, definisano je da obračunska jedinica za ove usluge iznosi jednu sekundu.
- Članom 6 propisano je da odluka stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore dok će datum početka njene primjene biti naknadno određen, u zavisnosti od ishoda pregovora sa Evropskom komisijom.
- U Prilogu je dat spisak zemalja za koje je Agencija utvrdila da se cijene završavanja govornih poziva regulišu u skladu sa ekvivalentnim načelima (spisak obuhvata države članice EU), a na koje se primjenjuju odredbe iz člana 3 ove odluke.

DOSTAVLJANJE KOMENTARA, MIŠLJENJA I SUGESTIJA

Komentari, mišljenja i sugestije, povodom objavljenog konsultativnog dokumenta dostavljaju se na jedan od sljedećih načina:

- putem elektronske pošte na adresu: ekip@ekip.me;
- putem pošte ili ličnom dostavom na adresu: Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, Bul. Džordža Vašingtona 56, 81000 Podgorica,

sa naznakom: Za otvoreni konsultativni proces o nacrtima podzakonskih akata za usklađivanje sa pravnom tekovinom evropske unije u oblasti rominga.

TRANSPARENTNOST OTVORENOG KONSULTATIVNOG PROCESA

Dokument koji je predmet javnih konsultacija, komentari, mišljenja i sugestije koji budu dostavljeni na isti u za to predviđenom roku, kao i odgovori i stavovi Agencije na komentare, mišljenja i sugestije dostavljene od strane zainteresovanih subjekata, arhiviraće se i objaviti na web sajtu Agencije na adresi www.ekip.me.

POVJERLJIVOST INFORMACIJA

Zainteresovani subjekat koji ne želi da određeni podaci i dokumentacija koji se uz komentare dostavljaju Agenciji budu objavljeni, jer isti predstavljaju poslovnu tajnu, obavezan je da to jasno navede, uz obrazloženje, u dokumentaciji koju dostavlja Agenciji. S tim u vezi, potrebno je da se sve povjerljive informacije i podaci dostave u posebnom aneksu, tako da komentari i ostatak dokumentacije može biti dostupan javnosti.

U slučaju kada zainteresovani subjekat samo naznači koji se podaci smatraju poslovnom tajnom, a ne dostavi primjerak dokumentacije pripremljen na način naveden u prethodnom stavu, Agencija će odrediti rok u kojem je zainteresovani subjekat dužan da dostavi primjerak dokumentacije u zahtijevanom formatu. Ako zainteresovani subjekt ne postupi u skladu sa navedenim instrukcijama, Agencija će smatrati da dostavljena dokumentacija ne sadrži poslovnu tajnu.

Agencija će sa podacima koji su povjerljivi postupati na način kojim se obezbjeđuje njihova povjerljivost. Ako su informacije i podaci označeni kao povjerljivi suprotno zakonu kojim se uređuje tajnost podataka, zaštita podataka o ličnosti i zaštita neobjavljenih podataka, Agencija ih neće smatrati povjerljivim.

ROKOVI ZA SPROVOĐENJE KONSULTATIVNOG PROCESA

Javne konsultacije će se sprovoditi po fazama i u rokovima datim u narednoj tabeli.

	Faza javnih konsultacija	**Vrijeme trajanja**
I	Dostavljanje komentara, mišljenja i sugestija na nacrt podzakonskih akata koji se odnose na transponovanje EU roaming acquis-a	30 dana od dana početka konsultativnog procesa
II	Razmatranje pristiglih komentara, mišljenja i sugestija, dostavljanje nacrta Evropskoj komisiji i postupak ocjene i usaglašavanja sa Evropskom komisijom	Do okončanja postupka usaglašavanja sa Evropskom komisijom
III	Donošenje podzakonskih akata i objavljivanje odgovora na komentare pristigle tokom javnih konsultacija	Do 15 dana od dana završetka prethodne faze

Napomena: Agencija će komentare, mišljenja i sugestije pristigle tokom javnih konsultacija razmotriti nakon završetka roka za njihovo dostavljanje i, gdje ocijeni opravdanim, uzeti ih u obzir prilikom pregovaračkog procesa sa Evropskom komisijom. Imajući u vidu da su predmetni podzakonski akti predmet ocjene Evropske komisije u okviru procesa pristupanja jedinstvenom evropskom tržištu rominga, njihova finalizacija i donošenje uslijediće nakon dostavljanja mišljenja Evropske komisije i okončanja postupka usaglašavanja. Odgovori na komentare pristigle tokom javnih konsultacija biće objavljeni zajedno sa konačnim tekstovima propisa.

v.d. direktora
Dragana Šćepanović

Dostavljeno:
- Savjet Agencije
- Sektor za elektronske mreže i servise
- Odsjek za informacione tehnologije
- a/a

Obradili: Vitomir Dragaš, General Menadžer za elektronske komunikacione mreže

Milan Srzentić, Menadžer za numeraciju i komutaciju